

ACTIVITATS

L'any 1982 ha estat un any fecund d'activitats per al nostre Institut d'Estudis Empordanesos que, d'aquesta manera i seguint la seva llarga trajectòria de dedicació a la terra i a la cultura empordanesa, una vegada més ha posat la seva contribució a l'obra col·lectiva del millor coneixement de l'Empordà.

Aportació de primer ordre dintre aquest objectiu fou la publicació del volum XV dels ANNALS, corresponent als anys 1981-1982, un exemplar de 450 pàgines, on, com de costum, es reuneixen treballs d'investigació sobre la nostra comarca, abraçant des del camp de les activitats històrico-artístiques a les geogràfico-naturals. En la secció històrica hi sobresurten l'article d'Anna Pujol sobre l'Empordà i terres veïnes en l'etapa immediatament anterior a les colonitzacions; el de Josepa Arnall sobre toponímia de l'Alt Empordà; diferents treballs sobre l'Edat Mitjana i el Vell Règim; el dels joves investigadors Lluís Alabrús i Iu Pijoan sobre la primera República a l'Empordà o el catàleg de Protocols de Peralada existents a l'Arxiu Provincial de Girona, d'Enric Miranbell, segona part d'un recull iniciat en els Annals anteriors amb els protocols de Castelló d'Empúries, i que, una vegada completat amb el que surt a la llum en els presents Annals corresponent a Figueres i pobles del seu entorn, significarà un valuós instrument per a la recerca històrica comarcal. En la secció d'Art i Arqueologia cal remarcar l'extens i documentat treball de Narcís Sala sobre l'altar barroc de l'església de Cadaqués, l'únic d'importància que ens resta a la comarca, després de la crema del trenta-sis. El volum es clou amb les habituals seccions de bibliografia, necrològiques, activitats i crònica cultural.

No podem oblidar tampoc l'aparició dintre el citat volum XV dels Annals, de la primera part de la BIBLIOGRAFIA EMPORDANESA de Miquel Alabrús, que anunciàvem en els anteriors i que representarà, quan sigui acabada, i junt amb els catàlegs de protocols mencionats, una altra eina de treball pel millor coneixement de la nostra comarca, tan mancada d'aquesta mena d'instruments metodològics.

En quant a ACTES PÚBLICS se n'han anat celebrant en el transcurs de tot l'any. Es va començar, els dies 1 i 2 de febrer, amb la projecció de l'audiovisual, amb diapositives de l'artista fotògraf Melitó Casals (Meli) i comentaris de Montserrat Vayreda i Albert Compte, «Visions de l'Alt Empordà» amb el mateix èxit de públic de la primera vegada. Posteriorment el citat audiovisual es projectà a diferents llocs de la comarca i de fora, com Torroella de Fluvià, Besalú, Girona, etc.

Més endavant, durant els mesos de febrer i març, tingué lloc un cicle de conferències dedicades a l'escriptor Josep Pla. La primera, que es celebrà el 26 de febrer, versà sobre «Josep Pla, periodista» i fou pronunciada pel sots director de «La Vanguardia» Manuel Ibàñez Escofet. La segona, el 5 de març, sobre «Notes esparces d'un lector d'En Pla», per Carles Fisas. Finalment, el 10 de març, el periodista Jaume Pol Girbal clogué el cicle parlant-nos sobre «Els darrers dies de Josep Pla», projectant-se després la pel·lícula de Joan Baca i Toni Garriga, «Un homenot: Josep Pla».

El mes de maig, el dia 27 i en el mateix saló d'Actes de Museu de l'Empordà, on s'havien celebrat les conferències del cicle de Josep Pla, es portà a cap una vetllada d'homenatge a la memòria del que havia estat soci fundador i secretari d'Honor de l'Institut, Joan Sutrà Viñas, en la qual intervingueren els senyors Andreu Brugués, Ramon Guardiola, Narcís Sala i Albert Compte, que glosaren diferents aspectes de la personalitat artística i humana de l'amic i company en les tasques de l'Institut, traspasat feia poc.

El darrer acte del curs passat consistí en l'homenatge a la memòria de Jaume Maurici, eximi poeta i fill il·lustre de la ciutat de Figueres, soci de l'Institut. Tingué lloc el dia 10 de desembre i en ell intervingueren els senyors Andreu Brugués que obrí l'acte, Montserrat Vayreda que ens parlà sobre els «Aspectes humans de Jaume Maurici», Mª Àngels Anglada que glosà «L'obra del poeta» i Ferran Garrido que clogué amb «La sensibilitat del poeta».

En quant a les activitats de caràcter corporatiu, hem de mencionar la reunió plenària del Patronat «Eiximenis» de la Diputació provincial, organisme que, com és sabut, integra els diferents centres d'estudis comarcals de la província, el dia 22 de maig, i en la qual el nostre Institut estigué representat pel president Sr. Andreu Brugués i pel vicepresident, Sr. Albert Compte. En la mencionada reunió es presentà i es discutí el nou reglament del Patronat i es feu públic el pressupost corresponent a l'actual exercici, que suma uns sis milions de pessetes, tres aportats per la Diputació i tres més per la Generalitat. Seguidament els representants dels diferents Instituts varen fer una exposició dels projectes d'activitats i publicacions corresponents a aquest curs. Finalment després de diverses intervencions sobre difusió de les publicacions del Patronat intercanvis de revistes, etc. es clogué la reunió.

Una segona, del mencionat Patronat Eximenis es portà a cap el dia 11 de desembre i en ella el nostre Institut estigué representat pel seu vicepresident Sr. Albert Compte. Es llegí primerament el mou reglament del Patronat ja definitivament aprovat i publicat al D.O.G.

Després vingué l'exposició, pels diferents centres, dels projectes d'activitats pel proper curs, és a dir, per a l'any actual de 1983. Per part nostra es mencionà la publicació dels volums XVI dels Annals i la celebració d'un cicle de conferències sobre l'estat actual de les grans etapes de la Història de l'Empordà, en Honor de l'insigne historiador empordanès Josep Pella i Forgas, per a commemorar el centenari de la publicació de la seva coneguda i popular «Historia del Ampurdán». Així mateix s'anuncià la reanudació de la col·lecció de monografies sobre temes i personatges comarcals, amb una obra sobre el poeta Carles Fages de Climent. Aquesta edició significaria l'eixamplament de les nostres activitats vers un camp ja previst des del principi és a dir que junt a la missió de donar sortida a la que podríem dir-ne investigació corrent i al dia, portada a cap pels Annals, disposaríem d'ara endavant d'una col·lecció de temes monogràfics sobre l'Empordà. Si bé, com hem indicat, aquesta finalitat fou prevista des del principi de la fundació de la nostra entitat i d'acord amb ella aparegueren ja dos volums, «L'Empordà bressol de l'art romànic» d'Alexandre Deulofeu i l'altre el segon dels volums de les «Notícies històriques de Figueres», d'Eduard Rodeja, posteriorment la manca de mitjans econòmics ens obligà a reduir les nostres publicacions als Annals. Esperem que aquest volum monogràfic sobre Fages de Climent sigui el punt de partida d'una fecunda activitat editorial que, amb el temps, pugui anar abraçant els diferents àmbits de la nostra comarca.

ACTIVITATS DEL «CENTRE D'ESTUDIS DEL BAIX FLUVIÀ»

1982

Dia 9 de gener: Conferència a càrrec de don Abelardo Gabancho, l'historiador argentí identificat amb l'obra del malaguanyat historiador empordanès Alexandre Deulofeu que va catalogar al mas d'Ordis, el qual va explicar la transcendència i el mèrit de la Matemàtica de la Història.

Dia 23 de gener: Inauguració, a la sala d'exposicions, d'una mostra de fotografies antigues.

Dia 13 de febrer: Interessant conferència sobre «El Món Rural a l'Època de l'Imperi Romà» a càrrec del doctor Pere de Palol, catedràtic d'Arqueologia de la Universitat de Barcelona.

Dia 27 de març: Conferència amb projeccions de diapositives sobre «Recuperació del Patrimoni Arquitectònic de l'Empordà, a càrrec del senyor Sebastià Delclòs Sunyer, enginyer tècnic forestal.

Dia 8 d'abril: Conferència del Dr. Enginyer Joaquim Dispès sobre les últimes novetats en Astronàutica. Projeccions de diapositives amb vistes dels planetes Júpiter i Saturn.

Dia 10 d'abril: Presentació del llibre «Vent de Tramuntana. Gent de tramuntana» de Joan Guillaumet, a càrrec de l'escriptor i periodista Manuel Ibàñez Escofet, subdirector de «La Vanguardia». Després de l'acte, l'autor va signar exemplars de la seva obra.

Dies 24 i 25 d'abril: Dia 24 a les 10 de la nit, inauguració d'una exposició de treballs manuals de diferents persones del poble i forasteres. Seguidament hi va haver una projecció de cinema a càrrec d'en Tomàs Mallol. Dia 24 (l'endemà) parada de llibres i roses a la plaça per a celebrar la diada de Sant Jordi. A tots els nens i nenes menors de 16 anys que portaren una rosa dibuixada o pintada, se'ls hi va fer l'obsequi d'un llibre. Hi va haver la concurrència de 70 petits artistes.

Temporada 1982-1983 - 25: Aniversari del Centre d'Estudis

Dia 2 d'octubre: En commemoració dels 50 anys del Diccionari, xerrada sobre aspectes inèdits de la vida i l'obra de Pompeu Fabra. Va presidir la vetllada la filla del Mestre Fabra la senyora Carola Fabra acompanyada del nebot i fillol del gran normalitzador de la nostra llengua, senyor Pompeu Mestre i la presentació fou a càrrec del professor Ernest Fortiana.

Dia 27 de novembre: Magnífica i divertida sessió sobre «El Trompítol de la Història» amb xerrada-col·loqui amb acudits a càrrec del senyor Josep Marcó i Dachs.

1983

Dia 15 de gener: Dinar de germanor per a celebrar el 25^è aniversari del Centre d'Estudis. Assistència de tots els socis.

Dia 5 de febrer: «Visions de l'Alt Empordà». Projectió de diapositives de Melitó Casals (Meli). Comentades per Montserrat Vayreda i Albert Compte. Va fer la presentació el Sr. Andreu Brugués, President de l'Institut d'Estudis Empordanesos.

Dia 12 de març: «Història i anècdota de les campanes» per Josep Mª Razquín Jané, sots-director de la Biblioteca de Catalunya.

Còpia del primer article sobre les activitats del centre d'Estudis:

«Actividades del Centro de Estudios el Bajo Fluviá

15 de octubre de 1956:

Excursión a San Pedro de Roda constituyéndose aquel día la famosa «Peña Passi el Peu» que además de la afición a la arqueología se destacaba por ayudar al prójimo y dar un momento de felicidad sin olvidarse de contribuir personal y económicamente con los actos de entidades parecidas, principalmente con la «Agrupación Cultural del Casino Menestral de Figueras donde son muy bien acogidos por su Presidente, Sr. Bruguera y algunos componentes mas de aquella entidad. Hacen algunas obras meritorias de velar y visitar enfermos y ayuda a transeuntes que no son reconocidos por la mayoría de los habitantes del pueblo que los tildan de «xafarderos» y que lo que mas hacían era grandes comidas, cuando la verdad de esto de las comidas era unos cuantos peces pescados por ellos mismos y cocinados también por ellos que comían al local de la «penya» o al lado mismo del rio. Ya lo decía el vice-presidente, Jaime Teixidor:

*Tambe es dedica la Penya
a fer tecs i peixetades
Fer un gran berenar amb poca cosa
s'hi troba moltes vegades.*

Es decir que lo que cuenta es la reunión, no la comida.

Una año más tarde se juntan con la «Peña del Roc» de La Armentera y toman juntos, con algún elemento de San Pedro y de Vilamacolum el nombre de «Centro de Estudios del Bajo Fluviá».

En 1962 tomaron parte en la «Semana de Arte Románico» organizado por el Casino Menestral de Figueras con lo que son conocidos por mucha gente de arte, historiadores, periodistas, etc.

Siguen las críticas en el pueblo de Torroella y para colmo de males riñen con el Sr. Rector en una gran discusión por unas piedras pertenecientes a antiguos altares de la iglesia de Torroella y que dicho Sr. Rector de llevó al vecino pueblo de Santo Tomás.

Tambien se discutió fuertemente por unas pinturas muy antiguas que había en las paredes de la iglesia de Santo Tomás que rascando las paredes quedaron destruidas dichas pinturas. La mayoría del pueblo, ignorantes de lo que significaban las piedras y las pinturas, se ponen del lado del Sr. Cura el cual se envalentona y amenaza a los del Centro con hacerlos detener. Insultó fuertemente a nuestro Presidente Mauricio Alsina el cual defendió valerosamente el Centro y si no hubiera sido por la presencia de nuestro compañero Valentin Andreu que puso un poco de paz, hubiera terminado mal el asunto. Llamemos por teléfono al Sr. Miguel Oliva Prat de Gerona que vino al día siguiente, pero la noche antes destrozaron las pinturas de las paredes, (repetimos que las personas que rascaban las paredes ignoraban el disparate que hacían mandado por el Sr. Cura que quería encontrar piedra en todas partes de la Iglesia. Llega el Sr. Oliva y otra pelea con el Cura que le dijo que había estudiado arqueología y no le tenía que explicar nada. Palabras del Sr. Oliva: «si Vd. hubiera estudiado un día arqueología, no hubiera hecho el disparate que ha hecho».

Ara, l'any 1982 la Generalitat ha restaurat el que quedava de pintures.

Calendari de visites a Torroella de Fluvià (museu d'eines del pagès) i Sant Pere Pescador (explotació agrària tecnificada i cooperativa).

ESCOLES

1. C.P. «Dalmau Carles» de Girona
2. C.P. «Carme Auguet» Pont Major
3. C.P. «Dalmau Carles» de Girona
4. C.P. «Gaziol» St. Feliu de Guíxols
5. C.P. «Menéndez Pidal» Salt
6. C.P. «Napoleó Soliba» Blanes
7. C.P. «Menéndez Pidal» Salt
8. C.P. «Napoleó Soliba» Blanes
9. C.P. «Santa Pau» Santa Pau
10. C.P. Sils i Llagostera (2)
11. C.P. «Torres Jonama» Palafrugell
12. C.P. «Torres Jonama» Palafrugell

DATES

- Dimecres, 19 de gener
- Dijous, 20 de gener
- Divendres 21 de gener
- Dilluns, 24 de gener
- Dimarts, 25 de gener
- Dimecres, 26 de gener
- Dijous, 27 de gener
- Divendres, 28 de gener
- Dimarts, 1 de febrer
- Dimecres, 2 de febrer
- Dijous, 3 de febrer
- Divendres, 4 de febrer

Nota: Cadascuna de les escoles porta un grup de més o menys 35 alumnes. Sils i Llagostera componen un sol grup.

Horari (aproximat):

10 h. - 2/4 d'11: Visita a l'exposició d'eines Torroella de Fluvià.

12 h. - Visita a l'explotació agrària de Sant Pere.

3 tarda - Visita a la cooperativa «Empordà» de Sant Pere.

Últimament han vingut col·legis de Barcelona, Sant Cugat del Vallès, Terrassa, etc. i n'ha de venir un de Dinamarca.

Tots els diumenges venen alguns d'aquells alumnes acompanyats dels seus familiars. Llàstima que no puguem tenir un museu ben endegat com seria el nostre desig.